

RETRATS DEL NATURAL
DAMIÀ GIBERNET PAHISA
CUIDADOR D'ANIMALS SALVATGES

(91)



CRISTINA CALDERER

Nascut de la terra

TONI VALL
BARCELONA

A la república independent de Vallvidrera hi ha indrets, carrers i camins amb noms com camí del Pantà, torrent del Rovelló, camí del Fredollic i Parc de la Budellera. En aquest darrer, seguint un camí de carro, hi ha Can Mandó, una masia del segle XVIII on viu un indígena a qui només li falten les plomes. Al Damià li agrada definir-se així a si mateix. Viu al mig de la natura, ensotat dins la serra de Collserola, només la imponent torre de Norman Foster –la té just a sobre– li recorda cada dia que la civilització existeix i que ell també en forma part malgrat que el seu somni seria convertir-se en pastor, conviure només amb bestiar i, esclar, també amb els seus dos fills. De moment es conforma amb el que té: un bon grapat d'animals a casa i interlocució directa i diària amb les bèsties del Zoo de Barcelona, on fa de cuidador des que tenia menys de vint anys. Totes les espècies que hi viuen han passat per les seves mans, cap li és aliena i s'enrecorda bé que va començar amb els primats, una experiència molt intensa perquè són els que més s'assemblen a nosaltres.

A Can Mandó hi ha un corral d'oques, unes desenes de gallines, uns quants galls, dos bens de la raça més petita que existeix, un parell de gats i dos mastins que a la nit surten a patricular per la parcel·la per mantenir les guineus i els senglars a ratlla i també tot mal bitxo amb obscures intencions que vagui per allà a veure què pot robar. També quatre horts amb rotació de vegetals oberts als savis dissenys de la temporada. La idea del Damià és senzilla: la natura és sàvia i funciona quasi sola. Els millors netejadors del camp són els xais menjant-se l'herba sobrant i el millor contra les plagues de ratolins són els gats rondant per allà. D'això va la seva filosofia vital, de cuidar i protegir la biodiversitat convivint-hi, coneixent-la sobre el terreny i preocupant-se per la seva subsistència.

"No sóc ecologista, sóc normal"

Trenca tòpics amb naturalitat i amb la seguretat pròpia de qui sap perfectament de què parla: "No sóc ecologista, sóc normal", m'etziba mentre m'ensenyava unes oueres amb ous de colors groc, blanc, daurat, verd, blau... Els verds són una varietat pròpia de Can Mandó, fruit de creuar la raça araucana (blaus) amb la marans (vermell fosc). Aquesta és una altra de les seves passions, jugar amb la biologia allunyat del laboratori com de la tinya, com han fet sempre els

Filosofia
La idea del Damià és senzilla: la natura és sàvia i funciona quasi sola

Descripció
És un ermità que cada dia visita la civilització i parla amb els animals

pagesos, *in situ*, sobre la terra molla, al corral, a la intempèrie del vent i el sotabosc trepitjat. "Les multinacionals s'estan apropiant de la saviesa popular", denuncia. I què és la saviesa popular? Doncs per exemple el tomàquet Mandó, varietat pròpia de Collserola –d'entre 500 i 600 grams–, parit a casa seva gràcies a la recerca de llavors per les masies de la zona. O la gallina pairal que el Damià va identificar i protegir abans que es reconegué com a raça. O la gallina rossa de l'Empordà, de qui té raonables sospites que és la mateixa que la gallina de Sant Cugat. Totes dues són rosses i amb la cua blanca. Cal més documentació per provar-ho i la perspectiva d'aconseguir-ho és un estímul excitant.

M'ensenyava una foto que té penjada a l'entrada de casa. Hi són la seva besàvia i la seva rebesàvia i al costat hi ha un galliner. Als anys vint del segle passat ja hi havia un galliner a Can Mandó. Aquesta prova documental ja és tot un tresor, una base de coneixement que dona ales per persistir en la passió genuïna i autèntica del Damià. La carn dels seus pollastres i gallines té un gust fort condicionat per la quasi absència de greix, res a veure amb la carn sintètica dels supermercats a la qual qui més qui menys s'ha acostumat: "Arriba un punt en què l'autenticitat ja no ens agrada perquè hem pervertit el nostre gust". I remena el

cultiu de cucs de terra on les gallines s'alimenten i que després els fan pondre ous boníssims. Els seus fills ho tenen claríssim: prefereixen la truita del pare a la que els fan a l'escola.

Una prova del canvi climàtic

El cas dels bens –el Timmy i la Pepa, la mà dels nens i els dibuixos animats és notòria– és més o menys equivalent. Costa valorar-los per la llana o la carn, però en canvi són els millors netejant la muntanya. Tendim a homogeneïtzar, a desestimar allò que s'aparta de la norma dictada que presumptament ha d'anar a missa. De fet, per acabar de reblar el clau, a Collserola arrenen i creixen millor varietats vegetals del sud, de l'Ebre i de València, que no pas d'altres suposadament més pròpies, com les del Pirineu, per exemple. "¿Vols prova més clara del canvi climàtic?", conclou, vehement.

Hem passat l'any més sec dels últims cent deu. Collserola és plena de matolls i herba seca. No hi ha molsa. El Damià té claríssim que el millor remei contra el risc d'incendi és conèixer, respectar i aprofitar-se de la riquesa inesgotable de la biodiversitat. La natura li dóna quasi tot el que necessita: autoconsum i assistir a l'evolució de les espècies. És un ermità que cada dia visita la civilització i parla amb els animals. Li expliquen secrets que mai revelarà. —